

پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران

دسترسی آسان به منابع کتابخانه‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران «www.Lib.ir» با همکاری و عضویت ۲۰۰ کتابخانه از کتابخانه‌های کشور و بالغ بر ۵ میلیون عنوان کتاب می‌تواند راهی آسان، سریع و کم‌هزینه برای یافتن کتاب در نزدیک‌ترین کتابخانه محل زندگی شما باشد. بررسی اجمالی امکانات کتابخانه‌های ایران، از بکارگیری نرم‌افزارهای متنوع در این کتابخانه‌ها حکایت دارد، اما برخی از این کتابخانه‌ها با وجود استفاده از نرم‌افزارهای متداول ذخیره و بازیابی اطلاعات هنوز فاقد پایگاه اطلاع‌رسانی برای دسترسی مخاطبان خود از راه دور به اطلاعات فهرست‌نویسی شده‌اند. اگر چه پایگاه‌های اختصاصی بعضی کتابخانه‌های کوچک و بزرگ، مشکل

دسترسی به منابع همان کتابخانه را کاهش داده، همچنان مشکل پراکندگی این پایگاه‌ها و سختی دسترسی به این اطلاعات، حل نشده باقی مانده است.

ارائه خدمات متمرکز از سوی برخی تولیدکنندگان نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای در حوزه کتابخانه‌های مرتبط با آن نرم‌افزار، به دلیل محدودیت در همان مجموعه و همچنین کندی دسترسی، عملاً مانع فراگیری آنها شده است. چه بسا به همین دلیل کتاب‌هایی مفید برای تحقیق یک محقق در اختیار او قرار نگرفته و اطلاعات مورد نیاز در یک پژوهش در دسترس نبوده است.

صرف وقت بسیار برای یافتن مشخصات یک کتاب و بی‌اطلاعی از محل نگهداری یک منبع کمیاب، با وجود کتابخانه‌های عمومی و تخصصی متعدد در حوزه‌های مختلف دانش، از جمله مشکلاتی است که بیشتر دانشجویان و دانش پژوهان آن را تجربه کرده‌اند. بررسی‌های اولیه ایجاد پایگاهی فراگیر و همگن از اطلاعات پراکنده و ناهمگن کتابخانه‌های مختلف کشور در دنیای وب را بدیهی و ضروری نشان می‌دهد. این پایگاه می‌تواند نیاز شدید محققان را برای یافتن یک کتاب با سرعت و سهولت و صرف

کمترین هزینه برطرف کند.

مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث با درک این ضرورت اقدام به راه‌اندازی این پایگاه کرد. دسترسی کاربران به اطلاعات کتابخانه‌های تخصصی، دانشگاهی و عمومی کشور و آشنایی دانش‌پژوهان با کتابخانه‌ها و خدمات مختلف آنها و عرضه مجموعه اطلاعاتی که در شناخت کتابخانه‌ها مؤثرند از جمله اهداف این پایگاه به‌شمار می‌رود.

آنچه مسلم است پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران تأمین نیازهای پژوهشگران در اولویت قرار داده است. از این رو می‌توان آن را پایگاهی محقق‌محور دانست که در راستای ارائه خدمات اطلاع‌رسانی در حوزه کتابخانه‌های کشور به محققان طراحی شده است.

بخش‌های موجود در این پایگاه علاوه بر یاری رساندن به محققان در یافتن منابع مورد نیاز، موجب عمق بخشیدن به تحقیقات در ایران است.

ویژگی بارز این پایگاه سادگی طراحی و سهولت دسترسی به منابع است. سعی مدیران بر آن بوده که فضایی سهل الوصول

ارائه خدمات

متمرکز از سوی

برخی تولیدکنندگان

نرم‌افزارهای

کتابخانه‌ای در حوزه

کتابخانه‌های مرتبط

با آن نرم‌افزار، به دلیل

محدودیت در همان

مجموعه و همچنین

کندی دسترسی، عملاً

مانع فراگیری آنها

شده است

**ویژگی بارز این پایگاه
سادگی طراحی و
سهولت دسترسی
به منابع است. سعی
مدیران بر آن بوده که
فضایی سهل الوصول
برای کاربر فراهم شود
تا در کمترین زمان به
مقصود خویش نایل آید**

ایران می‌توانند با استفاده از نشانی اختصاصی زیر:
<http://www.lib.ir/>
 «شماره کد اختصاصی کتابخانه»
<http://www.lib.ir/DocList.aspx?id=Libview>
 از خدمات جست‌وجوی اختصاصی پایگاه به‌شکل ویژه در
 وب‌سایت‌های خود استفاده کنند.
 امکان مشاهدهٔ مخزن هر یک از کتابخانه‌های عضو به صورت
 مجازی نیز از نقاط قوت پایگاه است. این قابلیت در قالب دسترسی
 به قفسه مجازی فراهم شده است. از آنجا که کتابخانه‌های کشور
 به دلایل مختلف کمتر به مخاطبان خویش امکان ورود به مخزن
 را داده‌اند، مراجعان برای مشاهدهٔ منابع موجود در کتابخانه‌ها از ارائهٔ
 خدمات به‌صورت قفسهٔ باز بهره‌مند نیستند. پایگاه اطلاع‌رسانی
 کتابخانه‌های ایران با راه‌اندازی بخش قفسه مجازی، این امکان
 را به کاربران داده تا منابع موجود در یک کتابخانه را به‌صورت
 مجازی در قفسه‌های کتابخانه مشاهده و مرور کنند. قفسه مجازی
 امکان دستیابی به منابع مرتبط و هم‌موضوع با منبع مورد نظر را با
 استفاده از رده‌بندی‌های رایج چون کنگره و دیوئی برای محققان
 فراهم می‌آورد. همچنین شخص را با کتاب‌های جدید یا کتب
 مرتبطی چون شرح، تفسیر یا ترجمهٔ اثر آشنا می‌کند که هیچ
 اطلاعی از آنها ندارد.
 پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران از پنج بخش مجزا
 تشکیل شده است که عبارتند از: صفحه نخست، جست‌وجوی
 پیشرفته، فهرست کتابخانه‌ها، درباره پایگاه و ارتباط با ما.
 در جست‌وجوی پیشرفته پایگاه برای سهولت، دامنهٔ جست‌وجو
 نیز پیش‌بینی شده است. کاربران می‌توانند محدودهٔ جغرافیایی

برای کاربر فراهم شود تا در کمترین زمان به مقصود خویش نایل
 آید. امکان جست‌وجو همراه با تعیین دامنه‌های عنوان، پدیدآورنده،
 موضوع و سایر اطلاعات در صفحهٔ نخست و به شکل دیگر در
 جست‌وجوی پیشرفته، دسترسی به عناصر مشترکی را بوجود می
 آورد که در همهٔ نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای و قراردادهای تبادل
 اطلاعات مورد توجه قرار گرفته است. اینها همان عناصری است
 که کاربران و محققان در این حوزه را به منابع مورد نیاز رهنمون
 می‌کند.
 از دیگر ویژگی‌های این پایگاه اطلاع‌رسانی از محل نگهداری
 یک منبع در کتابخانه‌ای خاص است. این ویژگی به محقق امکان
 می‌دهد به نزدیک‌ترین کتابخانه‌ای که منبع مورد نظرش در آن
 وجود دارد مراجعه و از آن استفاده کند. با توجه به این ویژگی
 می‌توان گفت پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران در شیوهٔ
 ارائهٔ اطلاعات، پایگاهی کتابخانه محور است. در این پایگاه علاوه
 بر ارائهٔ منابع کتابخانه‌های مختلف کشور، معرفی کتابخانه‌های
 عضو نیز مورد اهتمام قرار گرفته است. این امر موجب آشنایی
 دانش‌پژوهان با کتابخانه‌های بسیار غنی پراکنده در نقاط مختلف
 کشور خواهد شد.
 امکان صفحه‌ای اختصاصی برای هر یک از کتابخانه‌های
 عضو، نمونه‌ای از اهتمام این پایگاه برای بالابردن سطح دسترسی
 محققان به منابع این کتابخانه‌هاست. این صفحه بستری مناسب
 برای ارائهٔ اطلاعات کتابخانه‌هایی است که بخواهند با استفاده از
 خدمات متنوع این پایگاه به عرضهٔ فهرست منابع خود در فضای
 وب اقدام کنند. کتابخانه‌های عضو پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های

در حال حاضر پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران با عضویت ۱۹۷ کتابخانه با پراکندی ۶۷ شهر در بین ۲۰ استان کشور در حال خدمت‌رسانی به محققان و دانش پژوهان است

دیگر کتابخانه‌های مهم کشور به چشم می‌خورد. مدیران پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران آینده‌ای با افق‌های بلند را در راستای خدمت‌رسانی بهتر به محققان طراحی کرده و تمام همت و تلاش خود را برای این مهم بکار گرفته‌اند. طراحی و تولید درختواره موضوعات منابع کتابخانه‌های عضو، نمونه‌ای از این تلاش است که به‌زودی راه‌اندازی خواهد شد. این درختواره موضوعاتی را نمایش می‌دهد که از آنها در رده‌بندی کتابخانه استفاده شده، به‌علاوه تعداد منابع موجود از هر یک همراه با درصد پراکندگی منابع در هر یک از موضوعات. این درختواره نمایی روشن از این اطلاعات را در اختیار مدیران و دست‌اندرکاران امور کتابخانه‌ای قرار خواهد داد تا در تأمین منابع مورد نیاز محققان و تکمیل نواقص کتابخانه و تولید مجموعه‌های خاص تلاشی هدفمند انجام پذیرد.

پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران ضمن دعوت از تمامی کتابخانه‌های ایران در به اشتراک‌گذاری فهرست مدارک خود، تلاش می‌کند محققان و دانش پژوهان را در دسترسی به منابع کتابخانه‌ای مورد نیاز یاری رساند. امید است این تلاش رونق فرهنگ کتابخوانی، تسهیل فعالیت‌های پژوهشی، استفاده از منابع کمتر شناخته‌شده و معرفی کتابخانه‌های غنی و حاوی منابع با ارزش را در پی داشته باشد.

(استان و شهر) و همچنین نوع کتابخانه (عمومی، تخصصی و دانشگاهی) را گزینش و در همان دامنه به جست‌وجو بپردازند. در فهرست کتابخانه‌ها امکان مشاهده شناسنامه هر یک از کتابخانه‌ها و جست‌وجوی اختصاصی در آن و فهرست الفبایی منابع جداگانه وجود دارد. جست‌وجوی اختصاصی در حقیقت جست‌وجو در دامنه همان کتابخانه به‌صورت پیش فرض است. این جست‌وجو با رابط کاربری جست‌وجوی پیشرفته در اختیار کاربران قرار دارد. درباره پایگاه به معرفی اجمالی پایگاه، قفسه مجازی و شیوه ورود به آن و همچنین نحوه عضویت کتابخانه‌ها می‌پردازد. کاربران می‌توانند برای ارتباط با گردانندگان پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران و اظهار نظر و پیشنهاد و انتقاد از این پایگاه از بخش ارتباط با ما استفاده نمایند.

در حال حاضر پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران با عضویت ۱۹۷ کتابخانه با پراکندی ۶۷ شهر در بین ۲۰ استان کشور در حال خدمت‌رسانی به محققان و دانش پژوهان است. در بین اعضاء حاضر در پایگاه، نام کتابخانه سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)، کتابخانه مرکز اسناد و کتابخانه مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران و کتابخانه مرکزی دانشگاه صنعتی شریف و